

10.2.2016

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Sähkön siirtohinnot (O 1/2016 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä edustajaa kuultavaksi sähkön siirtohinnoittelusta.

Kuluttajaliiton mielestä asiaan liittyy sekä kuluttajapoliittinen että kuluttajaoikeudellinen näkökulma. Kuluttajapoliittisin perustein arvioidaan lainsäädännön toimivuus sekä viranomaisten voimavarojen riittävyys, mm. se onko Energiavirastolla riittävät keinot puuttua monopoliasemassa olevan välttämättömyyspalveluja tarjoavan yrityksen hinnoitteluun.

Sähkömarkkina-alueissa säädetään, että verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kokonaisuutena arvioiden kohtuullista. Tätä kohtuullisuutta arvioidaan neljän vuoden välein. Valvontajakson pituus määrätään laissa, jota muuttamalla eduskunnalla olisi mahdollisuus pikaisesti vaikuttaa siihen milloin Energiavirasto voi suorittaa sille kuuluvan kohtuullisuusarvioinnin. Ilman lainmuutosta seuraava mahdollisuus arviointiin on vuonna 2020. Kuluttajaliitto katsoo, että on perusteltua velvoittaa Energiavirasto arvioimaan hintojen kohtuullisuus etukäteen silloin, jos hinnannousu ilmoituksen mukaan tulee ylittämään ennalta määritellyn kynnyksen, esimerkiksi 10–15 %.

Lainsäädännöllä on vaikea vaikuttaa jo päätettyihin hinnankorotuksiin ja käytännössä lainmuutoksella pystytään vaikuttamaan vain tuleviin hinnankorotuksiin. Tällä hetkellä päätettyihin hinnankorotuksiin pystytään vaikuttamaan vain nykyisen lainsäädännön puitteissa.

Kuluttajaoikeudellisesta näkökulmasta voidaan arvioida korotusten voimassa olevien lakien, muiden säädösten tai sopimusten mukaisuus. Sähkömarkkina-alueiden sääntelyä hintojen kohtuullisuutta varsin yleisellä tasolla. Kuluttajansuojalaissa on sopimusten kohtuullisuutta ja sovittelua koskevaa sääntelyä. Lisäksi arvioinnissa on huomioitava kuluttajan ja sähköyhtiön välinen sopimus siihen liittyvine vakiosopimusehtoineen. Sopimusten kohtuullisuuden arviointi yksittäisissä tapauksissa kuuluu yleisen tuomioistuimen ja Kuluttajariitalautakunnan toimivaltaan.

Yksittäinen kuluttaja voi omassa asiassaan tehdä ratkaisupyynnön Kuluttajariitalautakuntaan. Lautakunnan päätöksen saaminen kuitenkin kestää kuukausia, jopa vuoden, eikä se suositusratkaisuna sido osapuolia. Koska Kuluttajariitalautakunnan ratkaisun hakeminen on kuitenkin käytännössä kuluttajalle ainoa käytettävissä oleva keino, kehottaa Kuluttajaliitto niitä kuluttajia, jotka epäilevät siirtohintojen korotuksen olevan kohtuuton omalta kohdaltaan, tekemään asiasta ratkaisupyynnön kuluttajariitalautakuntaan. Periaatteessa kuluttaja voisi viedä asian myös tuomioistuimen käsittelyyn, mutta siellä oikeudenkäyntikuluista johtuva riski on kohtuuttoman suuri.

10.2.2016

Kuluttajaliitto on vuosien ajan ajanut Suomeen ryhmäkannetta, jolla ryhmä kuluttajia, joilla on sama tai samankaltainen vaade elinkeinonharjoittajaa kohtaan, voisi ajaa yhteistä kannetta. Tällainen ryhmäkannemahdollisuus on muissa pohjoismaissa. Suomeen sitä ei ole elinkeinoelämän voimakkaan vastustuksen vuoksi saatu. Sähkönsiirtohintojen kohtuuttomuuden arvioiminen käräjäoikeudessa ja tarvittaessa ylemmissä oikeusasteissa olisi tyydyttävä tilanne, jossa esimerkiksi Kuluttajaliitto voisi ajaa ryhmäkannetta kuluttajien puolesta. Ryhmäkanteella suurien kuluttajaryhmien asioihin olisi mahdollista saada oikeudellisesti sitova päätös kohtuullisella kulu- riskillä sitomattoman ratkaisusuositukseen sijaan.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
pääsihteeri
puh. 040-5566 421
sähköposti: juha.beurling@kuluttajaliitto.fi